

Publicaties over recente zoogdieren van Nederland, verschenen in 2002

Bauke Hoekstra

Bornsestraat 118, 7601 GK Almelo, The Netherlands, e-mail: b.hoekstra@home.nl

---

- Achterkamp, G. Kolonisatie van Leiden door de huisspitsmuis? *Mammalaar* 2002 (1): 9-15.
- Achterkamp, G. & A-J. Haarsma. Hoe vindt de franje-staart zijn voedsel? *Mammalaar* 2002 (1): 16-18.
- Aelberts, F. Vleermuizen overdag. 't Grootoortje 9 (1): 26.
- Aelberts, F. & D. Dalessi. Parende grootoren (*Plecotus auritus*). 't Grootoortje 9 (1): 4-5.
- Anonymus. Fossiele noordse woelmuis (*Microtus oeconomus* Keyserling & Blasius, 1841) uit bouwzand in Sliedrecht. *Veldwerk* 3 (5): 10-11.
- Anonymus. Vleermuisopvang Groningen. Jaarverslag 2001. Vleermuisopvang Groningen, Groningen, Nederland.
- Anonymus. Marterhond gesignaleerd in bossen bij Appelscha. *It Frije Fjild* 2002: 6-7.
- Anonymus. Landelijk jaarverslag 2001. Muskusrattenbestrijding. Landelijke Coördinatiecommissie Muskusrattenbestrijding, Den Bosch, Nederland.
- Anonymus. Jaarverslag vleermuisbescherming in Limburg 2001. Stichting Instandhouding Kleine Landschapselementen in Limburg, Roermond, Nederland.
- Anonymus. Landelijk onderzoek naar de kwaliteit van de dassenvoorzoningen. Vereniging Das en Boom, Beek-Ubbergen, Nederland.
- Apeldoorn, R. [C.] van. Bedreigde zoogdieren: nieuwe wegen voor bescherming? *Ecologie en Ontwikkeling* 2002 (1/2): 55-57.
- Apeldoorn, R.C. van. The root vole (*Microtus oeconomus arenicola*) in the Netherlands: threatened and (un)adapted? *Lutra* 45 (2): 155-166.
- Ark, A. van der. Natuurbeheer van de Stichting Abro-na op het landgoed De Sterrenberg. *Te Velde* 43: 21-39. [zoogdieren p. 23, 26 en 28]
- Baaijens, G.J. Wolven als aanwijzers voor verdroging in Drents hoogveen. *De Levende Natuur* 103: 164.
- Backbier, L.A.M. & S. Jansen. Zum Vorkommen des Fischotters (*Lutra lutra*) in Limburg von 1990 bis 2000. *Säugetierkundliche Informationen* 5: 201-209.
- Bankert, D. & K. in 't Groen. Konijnen in Meijden-del: representativiteit van de transect methode en vergelijking met diverse andere telmethoden. Studentenrapport. Wageningen Universiteit, Wageningen / Duinwaterleidingbedrijf Zuid-Holland, Zoetermeer, Nederland.
- Barends, F. Het gebruik van levend vangende kooien in de muskusratbestrijding; literatuuronderzoek en onderzoeksvoorstel. Dienst Muskusrattenbestrijding Provincie Zuid-Holland, Den Haag, Nederland.
- Barends, F.K.N. The muskrat (*Ondatra zibethicus*): expansion and control in the Netherlands. *Lutra* 45 (2): 97-104.
- Barends, F.K.N. De otter bijna weer terug in Nederland. *Muskusrat en Beheer* 22 (2): 16-18.
- Barends, F. (red.). Eindrapportage werkgroep vangmiddelen beverratbestrijding. Landelijke Coördinatiecommissie Muskusrattenbestrijding, Den Bosch, Nederland.
- Batenburg, L. Flora en fauna van het Volksbos Lickenbaert en omgeving. KNNV-afdeling Waterweg-Noord, Schiedam, Nederland. [zoogdieren pp. 52-54]
- Beemster, N. & J.L. Mulder. De vossenproblematiek rond het Lauwersmeer: een verkenning. A&W-rapport 332. Altenburg & Wymenga ecologisch onderzoek bv., Veenwouden, Nederland.
- Bekker, D. Inventarisatie van kleine zoogdiersoorten rond Baarle-Nassau. Rapport 2002.08. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Bekker, H. Lopen op hoogte. Hoe steken in bomen levende zoogdieren wegen over? *Zoogdier* 13 (4): 3-8.
- Bekker, J.P. Ondergrondse [woelmuis]moeder met kroost in zak. *Zoogdier* 13 (1): 20-21.

- Bekker, J.P. Zoogdierinventarisatie Zak van Zuid-Belgland. Mededeling 63. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Bekker, J.P. Vleermuizen in de Koegorspolder. Rapport 2002.16. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Berkel, A. van & J.D. Buizer. Grootoor eet zandvlinders in kleigebied. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 15-16.
- Berghuis, A. Het menu van de kerkuil. Prooidierkeuze van de kerkuil *Tyto alba* in Noordwest-Groningen. De Grauwe Gors 30: 84-87.
- Bestman, M. Boomarter-vriendelijk beheren. Vakblad Natuurbeheer 41: 63-66.
- Bleeker, T., F. Moonen & F. Leereveld. Verslag van het monitoringsproject "De das in Zuidoost-Fryslân, periode eind maart 2000 tot eind december 2001". Staatsbosbeheer, Utrecht / Vereniging Das en Boom, Beek-Ubbergen, Nederland.
- Bobeldijk, F. & J. Wondergem. Meervleermuizen in Schagen. NOZOS-nieuws 8 (2): 6.
- Boele, J. *Microtus oeconomus* (Pallas, 1776) uit bouwzand in Sliedrecht. Cranium 19: 146-148.
- Boer, K. Zeehondenvirus kwam toch. Waddenbulletin 37 (3): 14-16.
- Bongers, F. (red.). Jaarverslag 2001 van de Vleermuiswerkgroep Defensieterrinen. Utrecht, Nederland.
- Boonman, M. Kleine zoogdieren in de Kamerikse Nessen en de Botshol. Rapport 2001.33. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Boonman, M. 142 dode vleermuizen in Fort Vechten. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 39, 14 (1): 9.
- Bos, D., J.P. Bakker & Y. de Vries. Long-term vegetation changes in experimentally grazed and ungrazed back-barrier marshes in the Wadden Sea. Applied Animal Behaviour 5 (2): 45-54. [haas]
- Bos, F. Wantsen op vleermuizen. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 39, 14 (1): 8.
- Bos, J. Zeehond en Waddenzee. Ecomare, Texel, Nederland.
- Boshamer, J. Luilaknacht 17 op 18 mei 2002 [vleermuisexcursie Noorderhaven, Den Helder]. NOZOS-nieuws 8 (2): 5.
- Bosscha Erdbrink, D.P. Fossiele resten van haas en bever uit Salland. Cranium 19: 156-159.
- Brandjes, G.J., R. van Eekelen, K. Krijgsveld & G.F.J. Smit. Het gebruik van faunabuizen onder rijkswegen; resultaten literatuur- en veldonderzoek. Rapport DWW-2002-123, Ontsnipperingssreeks 43. Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft, Nederland.
- Brandsma, O. Invloed van de vos op de weidevogelstand in het reservaatgebied Giethoorn-Wanperveen. De Levende Natuur 103: 126-131.
- Brekelmans, F. Vleermuizen in de stad. Natuurlijk Rotterdam 3 (3): 6-7.
- Breukelen, L. van. Konijnen: goede tijden, slechte tijden. Natuuronderzoek 12 (2): 6-7.
- Breukelen, L. van, E. Cosyns & S. van Wieren. Wat weten we van terugdringen van duinstruwelen door herbivore zoogdieren. De Levende Natuur 109: 100-105.
- Broekhuizen, S. & G.J.D.M. Müskens. Zijn er in Nederland verschillende boomarterpopulaties en wat betekent dat voor het provinciaal beheer? Zoogdier 13 (2): 7-12.
- Broer, K. Zeehondenvirus kwam toch. Waddenbulletin 37 (3): 14-16.
- Bruijn, Z. Vleermuizen in Birkhoven-Bokkeduinen. Te Velde 43: 6-8.
- Brünner, H., H. Turni, H.-J. Kapischke, M. Stubbe & P. Vogel. New *Sorex araneus* karyotypes from Germany and the postglacial recolonization of central Europe. Acta Theriologica 47: 277-293.
- Buys, J. Hoe een hermelijn een haas vangt. Zoogdier 13 (2): 34.
- Buys, J. Vleermuizen op zolder in de Utrechtse Vechtstreek. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40, 14 (2): 4.
- Buys, J. Het rijke kerkzolderleven in Limburg. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40, 14 (2): 19-22.
- Buys, J., J.P. Bekker & P. van der Linden. Zwart en slim in het rietland. Opmerkelijke vangsten in de Vechtstreek. Zoogdier 13 (1): 23-25.
- Buys, J., H. Heijligers & M. Dorenbosch. First record of an albino long-eared bat *Plecotus auritus* in The Netherlands. Lutra 45 (1): 49-52.
- Clason, A. De gewone hamster in Zuid- en Midden-Limburg. Zoogdier 13 (2): 28-29.
- Cleef-Rodgers, J.T. van & L.W. van den Hoek Ostende. Dental morphology of *Talpa europaea* and *Talpa occidentalis* (Mammalia, Insectivora) with a discussion of fossil *Talpa* in the pleistocene of Europe. Zoölogische Mededelingen 75: 51-67.
- Daemen, B. & T. van der Meij. Vleermuizen en nullen. De Telganger 2002 (3): 4-5.
- Dam, P.J.E.M. van. Het Hollands duinkonijn in kaart. Historisch-Geografisch Tijdschrift 20 (3): 48-52.
- Dam, P.J.E.M. van. De rol van de waranda. Geschiede-

- nis van de inburgering van het konijn. Jaarboek voor ecologische geschiedenis 2000 [2002]: 59-84.
- Dam, P.J.E.M. van. New habitats for the rabbit in Northern-Europe: 57-68. In: J. Howe & M. Wolfe (red.). *Inventing medieval landscapes: Senses of place in Western Europe*. University Press of Florida, Gainesville, VS.
- Dekker, J., M. Roodbergen & R. Klaassen. Bunzingen ontleed. *Zoogdier* 13 (2): 23-25.
- Den, P.G.A. ten, P. Bremer, M.A. Heinen & M.A.P. Horsthuis. De Sallandse Heuvelrug: actuele natuurwaarden in beeld. Basisrapport Milieuinventarisatie 2002-4. Provincie Overijssel, Zwolle, Nederland. [zoogdieren: pp. 71-79]
- Diepenbeek, A. van. Kikkerbillen op het menu: van de ratten besnuffeld?! *Ravon* 5 (1): 6-8.
- Diepenbeek, A. van. Herkenning van diersporen in faunapassages. *Lutra* 45 (2): 175-177.
- Dijk, A.J. van & M.H. Buruma. Broedvogels van Rheebruggen 1968-2000, 2001-2002: met aantekeningen over winter- en trekvogels en zoogdieren, amfibieën en reptielen. Het Drentse Landschap, Assen, Nederland.
- Dijkhuizen, J.A. Kerken onderzoek Voorne-Putten. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40, 14 (2): 24.
- Dijkstra, V. Bever-Transect-Tellingen in de Biesbosch in 2002. Rapport 2002.09. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Dijkstra, V. Kleine marterachtigen in de Brabantse Biesbosch. *Zoogdier* 13 (1): 3-7.
- Dijkstra, V. Interactie tussen bunzingen en bevers in de Biesbosch. *Zoogdier* 13 (1): 30-31.
- Dijkstra, V. De wintertellingen in de periode 1999/2001. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 39, 14 (1): 10-11.
- Dijkstra, V. Wintertellingen vleermuizen. De Telganger 2002 (3): 2-3.
- Dijkstra, V. Bevers uitgezet in Limburg. *Castor* 11: [2-3].
- Dirkmaat, J. & G. van Moll. Greven. Lotgevallen van een dassenvolk [roman]. Uitgeverij SUN, Nijmegen, Nederland.
- Doevendans, J. Groningen heeft primeur van steenmartermotel. *Zoogdier* 13 (1): 22.
- Dorren, G. Dood door nalatigheid. Kroniek van zeven jaar geblunder om de hamster. *Natuur en Milieu* 26 (4): 12-15.
- Douma, M. Kolonienmonitoring van vleermuizen op Eerde/Eerder Achterbroek en de Colckhof 2002. Intern rapport. Natuurmonumenten, 's-Graveland, Nederland.
- Douma, M. Knagende vleermuizen. De Scharrelaar 29 (144): 18-19.
- Drees, M. De vossenlintworm in Oost-Nederland. *Zoogdier* 13 (2): 30. Zie ook: Erratum *Zoogdier* 13 (3): 19.
- Drees, M. Speciale beschermingszones voor de noordse woelmuis (3-de tranche). Rapport 2002.04. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Drees, M. Knaagdieren en de Nederlandse wet. *Lutra* 45 (2): 167-172.
- Duinhoven, G. van (red.). Vakblad Natuurbeheer 40 (Themanummer begrazing): 41-96.
- Eekelen, R. van & J. Brandjes. Determining the intensity of fauna passage use with the aid of footprints. *Lutra* 45 (2): 177-179.
- Eekelen, R. van & G.F.J. Smit. Ontsnippering Hoofdstructuur in Gelderland, visie op maatregelen voor knelpunten tussen verkeer en EHS. Bureau Waardenburg, Culemborg, Nederland.
- Eggenhuizen, T. Vossen in de wei, mooi maar lastig? *Duin & Dijk* 1 (2): 16-18.
- Ellenbroek, G. Reeën in Friesland. *Argus* 27 (1): 10-13.
- Foppen, R., L. Verheggen & M. Boonman. Biology, status and conservation of the hazel dormouse (*Muscardinus avellanarius*) in the Netherlands. *Lutra* 45 (2): 147-154.
- Glas, G.H. De betekenis van de steenfabriek bij Vuren (Gld.) als winterkwartier voor vleermuizen. Rapport 2002.06. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Grift, E.A. van der & W. Nieuwenhuizen. Will reactivation of the Iron Rhine railroad decrease survival of badgers (*Meles meles*) in Meinweg National Park, The Netherlands? *Lutra* 45 (1): 29-48.
- Grift, E.A. van der, R.P.H. Snel & J. Verboom. Het effect van faunapassages op de levensvatbaarheid van dierpopulaties [edelhert, das]: potentiële onderzoekslocaties. DWW-Ontsnipperingssreeks deel 41. DWW-rapport nr. DWW-2002-086. Rijkswaterstaat Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft / Rapport 611. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, Nederland.
- Groenveld, A. & G. Smit. Amfibieën-predatie door de bruine rat. *Ravon* 5 (1): 9-10.
- Groot Bruinderink, G.W.T.A., G.J. Brandjes, R. van Eekelen, F.J.J. Niewold, P.G.A. ten Den & H.W. Waardenburg. Faunabeheerplan Nationaal Park Sallandse Heuvelrug i.o.. Rapport 502. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, Nederland.
- Groot Bruinderink, G.W.T.A. & D.R. Lammertsma.

- Ethische aspecten bij het beheer van wilde zwijnen. Rapport 475. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, Nederland.
- Groot Bruinderink, G.W.T.A., D.R. Lammertsma & R. Hengeveld. Make way for the European ecological network. Vakblad Natuurbeheer 41 (Special issue): 51-53.
- Groot Bruinderink, G.W.T.A., T. van der Sluis, R. Pouwels & D.R. Lammertsma. Perspectives for an ecological network for red deer (*Cervus elaphus*) in the Belgian-Dutch-German border area. Lutra 45 (1): 19-28.
- Haarsma, A-J. Het analyseren van vleermuisnest. Zoogdier 13 (2): 13-15.
- Haarsma, A-J. Een wijk vol mannen. Resultaten van het eerste telemetrisch onderzoek naar vleermuizen in Nederland. Zoogdier 13 (4): 14-17.
- Haarsma, A-J. Zoogdieren rondom Zutphen, of te wel "Veluwezoom!". Mammalaar 2002 (1): 22-38.
- Haarsma, A-J. Rosse vleermuizen in de binnenduinsrand. Een inventarisatie van de landgoederen tussen Den Haag en Noordwijkerhout. Amoeba 76: 104-107.
- Hageman, M. Voedsel van de kerkuil *Tyto alba* in de Liemers in het najaar van 2001. Vlerk 19: 125-130. Ook in Vogelnieuws 15 (3): 4-5.
- Halley, D.J. & F. Rosell. The beaver's reconquest of Eurasia: status, population development and management of a conservation succes. Mammal Review 32 (3): 153-178.
- Hammond, P.S., P. Berggren, H. Benke, D.L. Borchers, A. Collet, M.P. Heide-Jørgensen, S. Heimlich, A.R. Hiby, M.F. Leopold & N. Ølien. Abundance of harbour porpoise and other cetaceans in the North Sea and adjacent waters. Journal of Applied Ecology 2: 361-376.
- Hart, P. 't. & P.J.H. van Bree. Vos eet zeehond. Zoogdier 13 (2): 33.
- Hartman, B. Vos oefent schrikbewind uit onder weidevogels en schapen. De Oogst 2000 (4): 20-22.
- Hegener, M. Ons wilde oosten. De toekomst van de Veluwe. Contact, Amsterdam, Nederland.
- Heineman, B. De ontwikkeling van de vossenpopulatie, wel of geen probleem. Studentenrapport. Van Hall Instituut, Groningen, Nederland.
- Hendriksma, J.F. Is de vos wel zo slim? Twirre 13: 57.
- Hoekstein, M. & S.J. Lilipaly. Vliegtuigtellingen van watervogels en zeezoogdieren in de Voordelta 2000/2001 [met gegevens van zeehonden in de Oosterschelde en Westerschelde]. Rapport 2002. 004. Rijksinstituut voor Zee en Kust, Middelburg, Nederland.
- Hoekstein, M. & S.J. Lilipaly. Vliegtuigtellingen van watervogels en zeezoogdieren in de Voordelta 2001/2002 [met gegevens van zeehonden in de Oosterschelde en Westerschelde]. Rapport 2002. 051. Rijksinstituut voor Zee en Kust, Middelburg, Nederland.
- Honing, T. van der. De noordse woelmuis in Skarsterlân: enkele resultaten aan de hand van braakbalonderzoek. Twirre 13: 55-56.
- Horn, B. van den & G. Müskens. Inventarisatie van verkeersslachtoffers onder boomarters in Utrecht. Marterpassen 8: 16-20.
- Huber, J. Rammeltijd. De Nederlandse Jager 107 (3): 8-10.
- Hulshof, M.C.C.M. Populatie groei van het ree. Capreolus 10 (34/35): 18-20.
- Jacobusse, C. Vossen koloniseren Zeeland in snel tempo. Zeeuws Landschap 2002: 18-19.
- Jansen, S. De verspreiding van de tweekleurige vleermuis in Limburg. Natuurhistorisch Maandblad 91: 107-108.
- Jansman, H.A.H. & G.J.D.M. Müskens. Praktische toepassingen van telemetrie in het dierecologisch onderzoek. Lutra 45 (2): 181-182.
- Janssen, R. & R. van der Kuil. Totaaloverzicht kerkzolderonderzoek. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 29-30.
- Janssen, R. & B. Kranstauber. 200 kerken in één maand [kerkzolderonderzoek vleermuizen in Gelderland]. Mammalaar 2002 (1): 4-8.
- Janssen, R. & B. Kranstauber. Kerkzolderonderzoek Gelderland. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 12-14.
- Jellema, U. De grutto in relatie tot de vos in Fryslân. Vanellus 55 (1): 11-13.
- Jensen, T., M. van de Bildt, H.H. Dietz, T.H. Andersen, A.S. Hammer, T. Kuiken & A.D.M.E. Osterhaus. Another phocine distemper outbreak in Europe. Science 297: 209.
- Jong, J.J. de, R.C. van Apeldoorn, F.A. Bink, D.A. Jonkers, A.A. Mabelis, J.G. de Molenaar, H. Sierdsema, A.H.P. Stumpel & B. Verboom. Fauna en terreinkenmerken van bos. Een studie naar de relatie tussen terreinkenmerken en de geschiktheid van bos als habitat voor een aantal diersoorten. Rapport 565. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, Nederland.
- Jonge, E. de & V. Nederpel. N310, passeerbaar of niet: Onderzoek naar wildverkeersslachtoffers op de N310, traject Elspeet-Nunspeet. Studentenrapport. Middelbare Bosbouw- en Cultuurtechnische School, Velp, Nederland.
- Jonge, J. de & T. Nieuwenhuizen. Omzwingingen van

- een walvisbot [Groenlandse walvis]. Haarlems Bodemonderzoek 2001, 35: 67-73.
- Kalwij, T. & P. van der Linden. De eekhoorn in het Gooi. Een educatief project. Stichting Milieutijdschrift Gooi en Vechtstreek, Hilversum, Nederland.
- Kapteyn, K. Wezel en hermelijn in Noord-Holland. NOZOS-nieuws 8 (1): 4-5.
- Kapteyn, K. De noordse woelmuis in Zuid-Kennemerland. Tussen Dijk en Duin 1 (1): 8-9.
- Kastelein, R.A., P. Bunskoek, M. Hagedoorn, W.W.L. Au & D. Haan. Audiogram of a harbor porpoise (*Phocoena phocoena*) measured with narrow-band frequency-modulated signals. Journal of the Acoustical Society of America 112: 334-344.
- Keijl, G. Rosse vlemmuizen jagen overdag. Zoogdier 13 (1): 33.
- Keulen, A. & L. Verheggen. Zomerwaarnemingen van ingekorven vlemmuizen. Zoogdier 13 (1): 31-32.
- Kleef, H. & H. Mulder. Boomarter hengelt naar prooi en verhangt zich. Zoogdier 13 (4): 25.
- Klip, B. Reeën inventarisaties. Capreolus 10 (34/35): 16-17.
- Koelman, R. Roussetus leschenaultii in Groningen. Zoogdier 13 (1): 32.
- Koelman, R. Overwinterende vlemmuizen in Groninger kerken. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 11. Ook in de Fleddermoes 7 (1): 6-7.
- Kompanje, E.J.O. Vormen zoogdieren in de stad werkelijk een gevaar voor de mens? Zoogdier 13 (3): 6-10, (4): 10-13.
- Kompanje, E.J.O. "Een halve broer aan je buik": Asymmetrische parasitaire dubbelmonsters bij mens en dier [o.a. bij zwarte rat uit Noord-Brabant, 1940]. Straatgras 14: 4-9.
- Korsten, E. Verslag wintertellingen de Mattenburgh 12-1-2002. 't Grootortje 9 (1): 16-20.
- Korsten, E. Vlemmuizen in de Kaaistoep en aangrenzende terreinen van de N.V. Tilburgsche Waterleiding-Maatschappij in 2001 (en een beetje van 2000). In: M-C van de Wiel (red.). Natuurstudie in de Kaaistoep: verslag 2001: 19-22. Tilburgsche Waterleiding-Maatschappij / KNNV, afdeling Tilburg, Tilburg, Nederland.
- Korsten, E. & J. Marcelissen. Overzicht van gegevens van vlemmuizen in het gebied rond bezoekerscentrum Oisterwijk in 2002: met aanvullingen van gegevens uit 1999-2001. Uitgave in eigen beheer. 's-Hertogenbosch, Nederland.
- Kortenbach, A. Zoogdierbescherming: de egel. Zoogdier 13 (4): 9.
- Krekels, R.F.M. & D. Heijkers. De hamster (*Cricetus*) in Nederland: verleden en toekomst. Lutra 45 (2): 173-174.
- Kuijper, W. De botten van een ree [in de AWD]. Natuuronderzoek 12 (2): 9.
- Kuil, R. van der. Herhaald [kerk]onderzoek Zuid-Holland. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 22.
- Kuil, R. van der, E. Bommezij & H. Reinders. Vleermuizen op kerkzolders in Deventer. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 16-18.
- Kuil, R. van der & A-J. Haarsma. Vleermuizen op het landgoed Clingendael. Een inventarisatie in 2002. Rapport 2002.11. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Kuil, R. van der & A-J. Haarsma. De betekenis van het Westduinpark voor vlemmuizen. Rapport 2002.12. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Kuil, R. van der & A-J. Haarsma. De betekenis van het Hubertuspark voor vlemmuizen. Rapport 2002.13. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Kuiters, A.T. Hoofed animals in nature areas: Theory and practise versus research. Vakblad Natuurbeheer 41 (Special issue): 21-23.
- Kuiters, A.T. & P.A. Slim. Regeneration of mixed deciduous forest in a Dutch forest-heathland, following a reduction of ungulate densities. Biological Conservation 105: 65-74.
- Kurstjens, G. De toekomst van de bever in Limburg. Nieuwe Wildernis 8: 17-20.
- Kurstjens, G. & W. Jansen. Tien jaar bevers in Limburg. Zoogdier 13 (3): 11-15.
- Laar, V. van. De noordse woelmuis en het ruime sop. Natura 99: 82-83.
- Lange, R. Franjestaartenrecord in bunkers. Natuuronderzoek 12 (1): 7.
- Lange, R., A. Martens, K. Schulte Fishedick & F. van der Vliet (red.). Op zoek naar zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht / Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- La Haye, M. Weer een boomarter in het rivierengebied [Gorkum]. Zoogdier 13 (1): 29-30.
- La Haye, M. Hamster herintroductie. Zoogdier 13 (3): 22-23.
- La Haye, M. & K. Mostert. Noordse woelmuis: oer-Hollands! Zuid-Hollands Landschap 2002 (1): 12-13.
- Leeuwen, M. Leven op en om het boeren erf: een historisch, hedendaags en toekomstgericht onderzoek naar de fauna met het boeren erf als leefomgeving. Studentenrapport. Wageningen Universiteit, Wageningen, Nederland.

- Leijsen, J.P.A. Onderzoek naar de dieetkeuze van de bever in de Biesbosch. Studentenrapport. Hogeschool Delft, Delft / Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Limpens, H.J.G.A. Beschermd vleermuizenleefgebied. Zoogdier 13 (4): 18-20.
- Limpens, H.J.G.A. Meervleermuizen aan de Gelderse Randmeren. Rapport 2002.10. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Limpens, H.J.G.A. De boer op voor de franjestaart. Rapport 2002.14. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Lina, P. Rabiës bij vleermuizen in Nederland in 2001. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 39, 14 (1): 8.
- Lina, P. De sprong van de steenmarter van de jachtwet naar de Flora- en Faunawet. Dierplagen Informatie 5 (1): 1.
- Lina, P. Vleermuizen en de Flora- en Faunawet. Dierplagen Informatie 5 (1): 4-7.
- Linden, P. van der. Scholieren tellen eekhoorns in Het Gooi. Zoogdier 13 (2): 3-6.
- Linden, P. van der. Boomarter in Zuid-Kennemerland. NOZOS-nieuws 8 (3): 6.
- Mager, J. Witte franjestaart. Zoogdier 13 (1): 32.
- Marsman, G.J.P. & S. Siebenga. Mysterieuze konijnenziekte VHS, snel en dodelijk. De Nederlandse Jager 107 (17): 8-10.
- May, R.F. (red.). Zoogdieren tussen Wet en Bescherming. Rapport 2002.03/Mededeling 65. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Mertens, F. Vleermuizen in Noord-Hollandse kerken. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 5.
- Mertens, F. Vleermuizen onder dak. Een vooronderzoek in de Amstel- en Meerlanden en Zuid-Kennemerland, provincie Noord-Holland. Rapport 2002-27. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Mienis, H.K. Landslakken langs spoordijken, 3. Het traject van de Museumstoomtram Hoorn-Medenblik [*Crocidura russula* als predator van mollusca]. Spirula 326: 47-49.
- Moll, G.C.M. van. Verspreiding van de das in Nederland 1995-2000. Rapport 2002/150. Expertisecentrum LNV, Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer & Visserij, Ede / Vereniging Das en Boom, Beek-Ubbergen, Nederland.
- Moraal, L.G. Opnieuw sterfte van jonge bomen door woelmuizen. Vakblad Natuurbeheer 41: 67-69.
- Mostert, K. Zeezoogdieren voor de Nederlandse kust. Zuid-Hollands Landschap 2002 (2): 8-9.
- Mostert, K. & D. Wansink. Zoogdieren langs het zuidelijke traject van de Hoge Snelheidslijn. Rapport 2002.01. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Mulder, J. De vos, natuurlijk onderdeel van het duinecosysteem. Holland's Duinen 40: 53-62.
- Mulder, J. Zoogdieren in de duinen. Naar een nieuw evenwicht. In: G. van der Bent, G. van Ommering & R. van Rossum (red.). Dwars door de duinen, een verkenningstocht van Den Haag naar Noordwijk: 141-144. Van den Berg Kantoorboekhandel, Katwijk, Nederland.
- Müskens, G.J.D.M. & S. Broekhuizen. Boomarterwaarnemingen in de jaren 2000 en 2001. Marterpassen 8: 10-13.
- Mulder, J. Das bij Beverwijk. Zoogdier 13 (3): 31.
- Netten, H. van. Een [kerkzolder]onderzoek uit de oude doos. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 23-24.
- Niewold, F. De beverpopulaties in Nederland in 2001. Rapportage periode 2001-2002. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, Nederland.
- Niewold, F. & D. Lammertsma. Nutria's in opmars. Zoogdier 13 (1): 8-13.
- Niewold, F. & G.J.D.M. Müskens. Gevolgen van de aanleg van de rijksweg 73-Zuid voor de dassenpopulatie. Rapport 361. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, Nederland.
- Nijhof, B.S.J. & R.C. van Apeldoorn. De noordse woelmuis in Noord-Holland Midden – heden en toekomst. Rapport 576. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, Nederland.
- Nusselein, J. Verslag [vleermuis-]wintertelling Fort Giessen 29-12-2002. 't Grootoortje 9 (1): 12-15.
- Nusselein, J. Evaluatie wintertellingen [Noord-Brabant] 2001-2002. 't Grootoortje 9 (2): 8-11.
- Nusselein, J. De kat, een "killer-machine" [predatie *Pipistrellus* door huiskat]. 't Grootoortje 9 (3): 20-21.
- Oude Elferink, J. Treinsafari [zoogdieren en spoorbeheer]. De Wijde Blik 2002 (1): 8-14.
- Peerbolte, H. Lauwersmeer, kraamkolonie van de vos, geeft burens overlast. Waddenbulletin 37 (1): 16-19.
- Plas, W. van der, P. Dekker & G.L. van Duijm. Katwijkers op de walvisvaart. Boekhandel van der Berg, Katwijk, Nederland.
- Redactie. Grazing and grazing animals. Vakblad Natuurbeheer 41 (Special issue): 1-64.
- Reijnders, P.J.H. & A. Aquilar. Pollution and marine

- mammals. In: W.F. Perrin, B. Würsig & J.G.M. Thewissen (red). Encyclopedia of marine mammals: 948-956. Academic Press, San Diego, VS / Londen, UK.
- Reijnders, P. & B. Jansen. De toekomst van de zeehond hangt af van ons handelen. *Zoogdier* 13 (3): 16-19.
- Reinhold, J. Bevers bij de Ketelbrug [Oost-Flevoland]. *Castor* 10: 2.
- Reinhold, J. & T. Baarspul. Bevers in Flevoland. *Zoogdier* 13 (2): 32.
- Reuther, C. Die Deutsche Otterpopulation im Kontext zu den Nachbarländern. In: C. Reuther (red.). *Fischotterschutz in Deutschland. Grundlagen für einen nationalen Artenschutzplan: 15-18. Habitat 14 Arbeitsberichte der Aktion Fischotterschutz e.V.* Verlag der GN-Gruppe Naturschutz GmbH, Hankensbüttel, Duitsland.
- Rijks, M. Otters in Overijssel. *Zoogdier* 13 (2): 31.
- Rijks, M. Waar zijn de Overijsselse otters nu? *Zoogdier* 13 (4): 21.
- Rijks, M. Bevers uitgezet in Limburg. *Zoogdier* 13 (4): 24.
- Rintjema, S. Mollen in de Alde Feanen. *Twirre* 2002 (1): 22.
- Rudolph, P. & C. Smeenk. Indo-West Pacific marine mammals. In: W.F. Perrin, B. Würsig & J.G.M. Thewissen (red.). *Encyclopedia of Marine Mammals: 617-625.* Academic Press, San Diego, VS / Londen, UK.
- Rutten, A. Afwijkende geweien. *Capreolus* 10 (36): 3-6.
- Sanders, G. Vleermuizen die midden overdag rondvliegen. 't Grootortje 9 (1): 6.
- Santos, M.B., G.J. Pierce, M. García Hartmann, C. Smeenk, M.J. Addink, T. Kuiken, R.J. Reid, I.A.P. Patterson, C. Lordan, E. Rogan & E. Mente. Additional notes on stomach contents of sperm whales *Physeter macrocephalus* stranded in the north-east Atlantic. *Journal of the Marine Biological Association of the United Kingdom* 82: 501-507.
- Schoon, R. Hoeveel reeën kan een mens tellen? *Capreolus* 10 (33): 14-15.
- Siebel, H. & H. Piek. New views on grazing among site managers. *Vakblad Natuurbeheer* 41 (Special issue): 6-10.
- Siebenga, S. Een schaars goed maar ook talrijk. Konijnen [over VHS]. *De Nederlandse Jager* 107 (18): 12-15.
- Sijpe, M. van den. Kerkzolderonderzoek in het West-Vlaams heuvelland. *Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief* 40 (2): 14-15.
- Sips, H.J.J., G.F.J. Smits & G. Veenbaas. De toepasbaarheid van automatische videoregistratie bij faunapassages. *Rapport-DWW 2002-108. Ontsnipperingsreeks 42.* Rijkswaterstaat, Dienst Weg- en Waterbouwkunde, Delft, Nederland.
- Smeenk, C. Dolfijnensterfte in Frankrijk: massavangst en massastrandings. Ook in de Noordzee is er veel mis. *Zoogdier* 13 (2): 16-22.
- Smeenk, C. De "Walvisch van Berkhey" en andere zeezoogdieren. In: G. van der Bent, G. van Ommering & R. van Rossum (red.). *Dwars door de duinen, een verkenningstocht van Den Haag naar Noordwijk: 64-66.* Van den Berg Kantoorboekhandel, Katwijk, Nederland.
- Smit, R. The secret life of woody species: a study on woody species establishment, interactions with herbivores and vegetation succession. Proefschrift. Wageningen Universiteit, Wageningen, Nederland.
- Snaak, G. Braakbalonderzoek [Twente, Salland]. In: J. Legebeke, G. Snaak & P. Uijttenboogaart (red.). *De kerkuil in 2001: 18-19.* Nieuwsbrief Kerkuilwerkgroep 15.
- Spaandonk, J. Muizenissen. *Vakblad Natuurbeheer* 41: 118-119.
- Spek, G.J. Aanrijdingen met reeën op de Veluwe. *Capreolus* 10 (33): 3-4.
- Staal, E. Het is zover. Hamsters worden uitgezet in Sibbe. *Limburgs Landschap* 2002 (1): 14-17.
- Staal, E. Hazelmuis aan de wandel. *Limburgs Landschap* 2002 (2): 10-11.
- Staal, E. Tweede generatie hamsters geboren. *Limburgs Landschap* 29 (3): 14-15.
- Steendam, O. Vraatzuchtige huisspitsmuizen. *NOZOS-nieuws* 8 (3): 6.
- Stichting Ark. *Limburgs Landschap* krijgt een beverfamilie. *Limburgs Landschap* 29 (4): 12-14.
- Thissen, J. De geschiedenis van de hamster in Nederland. *Zoogdier* 13 (3): 24-25.
- Tougaard, S., U. Siebert, K. Abt, M. Stede & P.J.H. Reijnders. Common seals in the Wadden Sea in 2002. *Wadden Sea Newsletter* 27: 9.
- Tryjanowski, P. & S. Kuzniak. Population size and productivity of the white stork *Ciconia ciconia* in relation to common vole *Microtus arvalis* density. *Ardea* 90: 213-217.
- Tuitert, D. Vleermuizen in kerken in Zwolle. *Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief* 40 (2): 8-9.
- Turnhout, S. Zelf de natuur in. *Basisboek voor veldbiologie in Nederland [zoogdieren: 287-324].* KNNV Uitgeverij, Utrecht, Nederland.
- Twisk, P. Vondst van tweekleurige vleermuis in 's-Hertogenbosch. 't Grootortje 9 (1): 3-4.
- Twisk, P. (red.), R. van Os, L. Klok, J. Nusselein & E.

- Korsten. Verslag inventarisatie landgoederen Zoomland en de Mattemburgh. 't Grootoortje 9 (1): 8-30.
- Veen, M. van. Zieke rosse woelmuizen in het Vijle-nerbos. Zoogdier 13 (1): 28.
- Verbeylen, G. Telemetrie en merken: praktische toepassingen bij eekhoorns en muskusratten. Lutra 45 (2): 182-186.
- Verboom, B., H. Limpens & F. Mertens. Een kerkzolderproject in het Rijk van Nijmegen. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 18-19.
- Verboom, B. Winterverblijven voor vleermuizen in Noord-Brabant. Rapport 2002.29. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Verheggen, L. Bijzondere vleermuizen in Limburg. Vleermuizenwerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 39, 14 (1): 4.
- Verheggen, L.S.G.M. Hazelmuisinventarisatie 2001. Een onderzoek naar de verspreiding van nesten in actuele en potentiële leefgebieden in Zuid-Limburg. Rapport 2001.31. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem / Adviesbureau Natuurbalans-Limes Divergens, Nijmegen, Nederland.
- Verwoerd, G. & J. Visch. Een edelhart in de Gelderse vallei. Het Edelhart 37 (3): 9-13.
- Vink, H. & P. Hulzink. Dassen in het Gooi en omgeving. Vrienden van het Gooi 2002 (1): 4-9.
- Vlaming, P. Alternatieve voeding voor opgevangen vleermuizen. NOZOS-nieuws 8 (1): 6.
- Vlaming, P. Prikkeldraad-slachtoffers en andere misvormingen. NOZOS-nieuws 8 (1): 7.
- Vlaming, P. Spannende vondst [*Pipistrellus kuhlii*]. NOZOS-nieuws 8 (3): 6.
- Vlaming, P. De Oudkarspelse zeer jonge dwergvleermuis. NOZOS-nieuws 8 (3): 6-7.
- Vlaming, P. Tweekleurige vleermuis [Avenhorn, NH]. Zoogdier 13 (4): 26.
- Vliet, J. van. Vleermuizen: In en om Meijndel. In: G. van der Bent, G. van Ommering & R. van Rossum (red.). Dwars door de duinen, een verkenningstocht van Den Haag naar Noordwijk: 151-152. Van den Berg Kantoorboekhandel, Katwijk, Nederland.
- Vliet, F. van der. Resultaten vleermuis-wintertellingen Noord-Holland 2001-2002. NOZOS-nieuws 8 (3): 10.
- Vos, A. De vos en z'n worm. Zoogdier 13 (3): 20-21.
- Vos, D. de. Zeeuws zeehondenparadijs? Natuurbehoud 33 (1): 26-29.
- Voûte, A.M. Het langstlopende kerkzolderonderzoek? Berlikum 1955-2001. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 9-11.
- Vries, S. de. Hamsters terug naar Zuid-Limburg. Blij-dorp Blad 20 (5): 20-21.
- Vuure, C.T. van. History, morphology and ecology of the aurochs (*Bos taurus primigenius*). Lutra 45 (1): 3-17.
- Wal, P. van der. Onzichtbare gevaren [teken en vos-senlintworm]. Hoogtelijn 2002: 28-29.
- Wieldraaijer, E. Trekt de vos de stad in? De Nederlandse Jager 107 (11): 9.
- Wilbrink, P. Non-invasive monitoring of badger-populations in the Netherlands: Prospects of DNA-fingerprinting based on hairs and faeces. Intern rapport. Alterra, Research Instituut voor de Groene Ruimte, Wageningen, Nederland.
- Wijs, R. de. Winterverblijven voor vleermuizen. De Grauwe Gans 17 (3): 17-18.
- Wijs, R. de. Monitoring van vleermuizen in de vleermuisgang Hoge Vaart 2001/2002. Voortgangsrapport 4. Rapport 2002.07. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Wijsman, H. Zitten er in Gaasterland boommarters? Verslag van de excursie naar Gaasterland. Pinksteren 18-19 mei 2002. Rapport 2002.05/Mededeeling 66. Vereniging voor Zoogdierkunde en Zoogdierbescherming, Arnhem, Nederland.
- Wijsman, H. Het model voor de aantallen boommarters. Marterpassen 8: 14.
- Wijsman, H. Hergebruik van dezelfde holle boom [door boommarters]. Marterpassen 8: 15.
- Wijsman, H. Veldwaarnemingen bij nestbomen van de boomarter. Marterpassen 8: 23-26.
- Wijsman, H. De drie [boomarter]weesjes van 2001. Marterpassen 8: 27-28.
- Wijsman, H. Boommarters in onze Utrechtse bossen. De Kruisbek 45 (4): 1-6.
- Wondergem, J. Vleermuizen op zolder. NOZOS-nieuws 8 (3): 9.
- Worm, B. Terreingebruik door edelherten op de Imbosch. Het Edelhart 37 (1): 8-11.
- Zijlstra, M. & M. van Oosten. Kerkzolderonderzoek naar vleermuizen in Fryslân. Twirre 13 (1): 1-6. Ook: Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 40 (2): 6-8.
- Zijlstra, O. Meervleermuiskolonie Schagen, Noord-Holland. Zoogdier 13 (3): 31.
- Zoogdierwerkgroep Gouda. Tellingen kraamkolonie meervleermuizen Waddinxveen. Vleermuiswerkgroep VZZ, Nieuwsbrief 39, 14 (1): 7.